

Tampereen kaupunkiseudun koulumatka- ja liikkumiskyselyn tulokset

Lasten ja nuorten lautakunta 28.04.2026 § 19
79/07.02.01.00/2026

Valmistelija

kasvatus- ja opetusjohtaja Mia Mattila

Tampereen kaupunkiseudun sivistyspalvelujen työryhmä 23.1.2026,
hyvinvointipäällikkö Nordling:

”Taustaa

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä tilasi Tampereen kaupunkiseudun koulumatka- ja liikkumiskyselyn tulosten visualisoinnin ja vertailun edellisten kyselyjen tuloksiin sekä analyysin MDI:ltä (osa of FCG:tä). Kysely koskee vuoden 2025 tuloksia, joissa on vertailussa mukana vuosien 2018 ja 2021 tulokset. Kysely on koskenut ala- ja yläkoulua sekä lukiota. Työn tulokset on koottu Power BI-työkaluun sekä erilliseen ppt-tiivistelmään, joka tulee kuntien käyttöön.

Kyselyn tulokset tiivistetysti

Vuoden 2025 kyselyyn vastasi noin 21 500 perusopetus- ja lukioikäistä lasta ja nuorta. Vastaajista 49 % oli alakoululaisia, 34 % yläkoululaisia ja 17 % toisen asteen opiskelijoita. Ala- ja yläkoululaisista suurimmalla osalla oli yhdensuuntaisen koulumatkan pituus 1–3 kilometriä ja toisen asteen opiskelijoilla 6–10 kilometriä. Ala- ja yläkoululaiset kulkevat kouluun pääosin kävellen tai pyörällä ja toisen asteen opiskelijat käyttävät joukkoliikennettä.

Tulosten perusteella alakouluissa kuljetaan koulumatkat pääasiassa lihasvoimin, mutta yläkouluun tai lukioon siirryttäessä lihasvoimin tehtyjen koulumatkojen osuus vähenee. Joukkoliikennettä, mopoja ja henkilöautoja siirrytään käyttämään ikäryhmän vaihtuessa eikä niinkään matkan pidetessä. Koulumatkojen taittaminen muuttuu talvisin erityisesti matkan pidetessä sekä kehyskunnissa. Tampereella jokaisella luokka-asteella lyhyemmät koulumatkat useimmiten kävellään ja talvisin siirrytään käyttämään enemmän joukkoliikennettä.

Alle 3 kilometrin koulumatkojen kulkemista lihasvoimin rajoittaa keväisin ja syksyisin alakoulussa vaaralliset tienylitykset, vilkas autoliikenne ja koulureitin turvattomuus. Ilkivalta tai varastaminen nähtiin rajoittavana tekijänä 4.–6. luokilla ja yläkoulussa. Tämän lisäksi yläkoulussa ja lukiossa huono sää, viitseliäisyyden puute ja pukeutuminen nousivat merkittävimpien rajoitteiden joukkoon. Rajoitteista, joiden nähtiin estävän lihasvoimin liikkuminen kokonaan, oli alakoulussa useimmiten haluttomuus käyttää pyöräilykypärää, yläkoulussa ja lukiossa viitseliäisyyden puute. Talvisin kaikissa ikäryhmissä koulureitin huono ylläpito ja huono sää koettiin lihasvoimin liikkumista rajoittavana tekijänä.

Koettu turvallisuuden tunne kävellen tai pyöräillen on parantunut kaikissa kunnissa ja kaikilla luokka-asteilla. Erityisesti kehitystä parempaan suuntaan on tapahtunut alakoulussa sekä lukiossa. Turvattomimmaksi koettu liikkumismuoto kouluun oli kaikilla luokka-asteilla potkulauta tai sähköpotkulauta.

Vastaajista suurimman osan mukaan (59 %) välitunnit vietetään pääsääntöisin ulkona. 76 % vastaajista kokee, että koulupihalla voi liikkua monipuolisesti. Koulupiikan kehittämiseen liittyen pihalle toivottiin lisää leikki- ja kiipeilytelineitä sekä pallopelejä ja pelikenttiä. Alakoulussa toivottiin leikkeihin kannustavia mahdollisuuksia, yläkoulussa peleihin kannustavia liikuntamahdollisuuksia ja toisella asteella urheiluun kannustavia liikuntamahdollisuuksia.

Kouluajan ulkopuolella lähiympäristössä liikuttiin pääosin kotipihalla tai kaverin pihalla. Vapaa-ajan harrastuksia tarkasteltaessa 9 prosentilla vastaajista ei ollut vapaa-ajan harrastuksia. Osuus kasvoi korkeammalle luokka-asteelle mentäessä. Yhdensuuntaisen harrastusmatkan pituus oli suurimmalla osalla vastaajista kaikilla luokka-asteilla 1–3 kilometriä. Vapaa-ajan harrastuksiin kuljettiin ala- ja yläkoulussa pääosin henkilöautolla ja toisella asteella kävellen, pyöräillen, joukkoliikenteellä sekä henkilöautolla.”

Oriveden kuntakohtaiset tulokset tiivistetysti

Yhdensuuntaisen koulumatkan pituus on 39 %:lla vastaajista 1–3 kilometriä ja 23 %:lla vastaajista alle kilometrin. Yli 20 kilometrin koulumatka on 7 %:lla vastaajista.

Keväällä ja syksyllä 39 % vastaajista kulkee kouluun pyörällä, 20 % kävellen ja 11 % käyttää joukkoliikennettä. Talvisin kävellen kulkee 44 %, joukkoliikenteellä 17 %, taksilla 15 % ja autolla 14 %.

Orivedellä 94 % kokee koulumatkan kävellen erittäin tai melko turvalliseksi ja 6 % kokee sen erittäin tai melko turvattomaksi. Pyöräillen 93 % kokee koulumatkan erittäin tai melko turvalliseksi ja 7 % erittäin tai melko turvattomaksi.

Koulumatka- ja liikkumiskyselyn tulokset on käsitelty kaupungin johtoryhmässä sekä kasvatus- ja opetuspalvelujen johtoryhmässä. Tulosten perusteella kannustetaan koulumatkan kulkemiseen lihasvoimin (mikäli se on koulumatkan pituuden perusteella mahdollista) sekä liikkumiseen koulupäivän aikana ja sen jälkeen. Liikkumisen edellytyksiä sekä mahdollisuuksia tulee parantaa yhdessä liikunta- ja nuorisopalvelujen sekä huoltajien kanssa: esimerkiksi alakoulussa kannustetaan leikkeihin, yläkoulussa peleihin sekä lukiossa urheiluun.

Orivedellä kouluissa on tehty suunnitelmallisesti työtä liikkumisen ja toiminnallisuuden edistämiseksi jo pitkään. Esimerkiksi Move!-liikuntaneuvontahankkeessa järjestetään Liikkakaveri-toimintaa sekä sisäliikuntavälitunteja Rovastinkankaan koulussa. Eräjärven koulussa järjestetään välkärivälitunteja ja Kultavuoressa tanssi- ja sisäliikuntavälitunteja. Yhteiskoulussa on kuntosalivälitunteja (Koulu PT) sekä luokkaskabavälkkiä. Yksilöllistä liikuntaneuvontaa on tarjottu luokille 5–9. Lukiossa liikkumista on edistetty sekä paikallisesti että seudullisesti Liikkuva opiskelu -ohjelmalla. Oriveden lukiossa on lisäksi ollut käytössä Liikkuvan koulun Liike joka oppitunti -toimintatapa, ja siellä on järjestetty esim. darts- ja kuntoporraskisa.

Lasten ja nuorten koulupäivän aikaista liikkumista ovat edistäneet henkilöstön lisäksi Move!-hankkeen liikunnanohjaajan kanssa mm. nuoriso-ohjaaja, opiskeluhuollon koulukuraattori sekä oppilaat vertaisohjaajina.

Koulumatka- ja liikkumiskyselyn tulokset esitellään kokouksessa.

Toimivalta	hallintosääntö 28 §
Esittelijä	kasvatus- ja opetusjohtaja Mia Mattila
Päätösehdotus	Lasten ja nuorten lautakunta merkitsee tiedoksi Tampereen kaupunkiseudun koulumatka- ja liikkumiskyselyn tulokset.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.